

Nevyháňajme deti tretí pandemický rok zo športovísk za počítače. Väčšina verejnosti s ďalším obmedzovaním detí nesúhlasí.

Tmavšie farby okresov v covid automate sa spájajú aj s obmedzeniami pri tréningoch a krúžkoch detí a mládeže. Hoci sa mnohé deti testujú doma pre potreby školy, Úrad verejného zdravotníctva SR žiada ďalšie testy z odberových miest, čo je pre rodiny neúnosný náklad. Športové a ďalšie organizované aktivity sú pre duševné a fyzické zdravie detí a mládeže rovnako dôležité ako škola. Mali by tak fungovať v rovnakom režime. Potrebujeme deti v týchto aktivitách podporiť, nie ich z nich vytláčať, upozorňujú organizácie zastupujúce deti, rodičov a športovcov.

Ak chcú športové kluby udržať v okresoch so zhoršujúcou sa epidemiologickou situáciou tréningy a nácviky pre deti, prechádzajú na režim OTP a musia od detí starších ako 12 rokov vyžadovať potvrdenia o očkovaní, testovaní či prekonaní ochorenia Covid-19. Niektoré kluby sa snažia rodičom a deťom pomôcť a preberajú časť nákladov za testy na seba, aspoň pred zápasmi. Časť detí však tréningy prerušila, alebo ich vynecháva, pretože rodičia nevedia hradiť viac testov za týždeň. ([viac o skúsenostiach klubov](#)).

„Tretí školský rok dopadajú opatrenia na Slovensku na deti a mládež veľmi tvrdo. Minulé školské roky sme patrili medzi krajiny s najdlhšie zatvorenými školami a s najviac obmedzenými aktivitami pre deti a mládež. Našou morálnou povinnosťou je dnes deťom a mladým ľuďom dopady opatrení vynahradiť a podporiť ich v návrate k športu a aktivitám, ktoré sú dôležité pre ich zdravie či rozvíjajú ich nadanie. Namiesto toho ich opäť vytláčame z organizovaných aktivít do nekontrolovaného prostredia a za počítače,“ hovorí Andrea Hajdúchová z Iniciatívy Dajme deťom hlas.

S ďalším obmedzovaním detí a mládeže nesúhlasí väčšina rodičov a verejnosti. Vyplýva to z reprezentatívneho prieskumu, ktorý na vzorke 1001 respondentov pre občianske združenie rodičia.sk spracovala agentúra 2muse. S názorom, že by účasť na športových a záujmových aktivitách detí a mládeže nemala byť podmieňovaná očkovaním či testovaním úplne alebo skôr súhlasí 72 % rodičov. Rovnaký názor má aj viac ako dve tretiny celkovej populácie, nielen rodičov. ([celý prieskum](#)).

“Rodičia, rovnako ako široká verejnosť, vnímali už na jar veľmi intenzívne negatívne dopady epidemických opatrení na zdravie detí a mládeže. Mnohí si vďaka tomu všimli dlhodobé znepokojujúce tendencie a konečne sa spustila hlbšia debata o význame pohybu a iných voľnočasových aktivít pre zdravý vývin detí. Počas prvej a druhej vlny pandémie sme sa rozhodli chrániť dospelú populáciu na úkor detí. Tento prístup už nemôžeme opakovať. Naopak, musíme urobiť maximum preto, aby aj napriek pandémie mohli viesť normálne životy bez obmedzení. Ak je niekde situácia tak vážna, že sú obmedzenia nevyhnutné, musia byť časovo ohraničené a prijímané ako posledné, tak ako pri školskej dochádzke,“ hovorí Matej Stuška z občianskeho združenia rodičia.sk.

Pre deti a mládež sú mimoškolské aktivity rozvíjajúce ich záujmy podobne dôležité ako škola. [Podľa prieskumu](#), ktorý v marci 2021 medzi stredoškólakmi robilo Centrum pre výskum etnicity a kultúry vnímali ako najväčšie dopady pandémie to, že sa nemohli stretávať s kamarátmi (28,3 %), že ich dištančné vzdelávanie oberalo o kvalitné vzdelávanie (19,3%) a porovnateľne to, že nemohli vykonávať športové aktivity a iné záľuby (17,3 %). Nedostatok pohybu spôsobuje nárast obezity a [ako vyplýva z meraní](#) Slovenského olympijského a športového výboru, prejavuje sa na poklese telesnej zdatnosti a vytrvalosti.

„V boji s koronavírusom sa urobilo veľa pre ochranu ohrozených skupín. Nesmieme však zabúdať na deti, u ktorých prichádza k prepadu výkonnosti a telesnej zdatnosti. Ukazujú nám to aj dáta za posledné dva roky z projektu Olympijský odznak všestrannosti. Mal by to byť pre každého výkričník. Zákaz tréningov, organizovaných aktivít a súťaží by sa už nemal nikdy opakovať. Šport detí a mládeže nemôžeme vnímať len ako voľnočasovú aktivitu. Pohybom si budujú imunitu. Choroby spojené s obezitou a nedostatkom pohybu sú častou príčinou úmrtí a náklady na ich liečbu sú vysoké. Je dôležité, aby sa deti mohli hýbať a predovšetkým sa baviť pohybom bez výraznejších prekážok,“ povedal Anton Siekel, prezident Slovenského olympijského a športového výboru.

Opatrenia počas 18 mesiacov pandémie sa podpísali nielen na vzdelávaní a fyzickom zdraví, ale aj na duševnom zdraví. Práve voľnočasové aktivity sú pre psychické zdravie detí a mládeže dôležité.

„Šport a rozvíjanie ostatných mimoškolských zručností je nesmierne dôležité aj z psychologických príčin. Tým, že si deti budujú pozitívny vzťah k pohybovej alebo kreatívnej činnosti sa učia nielen činnosť samotnú, ale najmä to, že im v živote môžu tieto aktivity pomáhať napr. pri zvládaní stresu a prispievajú tak k zlepšovaniu ich odolnosti. Ak deťom znova vezmeme príležitosť rozvíjať si tieto zručnosti, významne tým oslabujeme ich schopnosť využívať zdravé mechanizmy regulácie stresu a vystavujeme ich riziku častejších problémov v oblasti duševného zdravia,“ hovorí psychologička Mária Balážová.

Rovnaký názor má aj psychológ Andrej Zemandl: *„Šport má nezastupiteľné miesto v živote detí. Je jedným zo základných zdrojov pre vybudovanie psychickej nezdolnosti na zvládanie kríz, ktoré priniesli napríklad lock-downy v minulom roku. Deti potrebujú možnosť ventilovať emócie, nadobudnúť pozitívny vzťah k svojmu telu, socializovať sa, hľadať svoje miesto v kolektíve, objavovať svoj talent a pociť kompetentnosti, ale aj nachádzať svoje vzory a uspokojenie v každodennom živote. A šport v tom dokáže deti podporiť prístupným, jednoduchým spôsobom, v tom je jeho výnimočnosť.“*

Európske krajiny berú počas pandémie ohľad nielen na školy, ale aj na organizované aktivity pre deti. Už v 2. vlne v čase lockdownov, ak fungovali školy, fungovali i tréningy. Ani dnes v krajinách západnej či severnej Európy nevidíme obmedzovanie detí pri tréningoch (severské krajiny covid pasy pre deti nepoužívajú, Holandsko ich vyžaduje od detí od 13 rokov pri športe len ak sú divákmi profesionálnych zápasov, Švajčiarsko ich dočasne zaviedlo od 16 rokov, no výnimkou je šport v nemenných kolektívoch a pod). Ak sa deti v škole testujú, platia testy aj na mimoškolské tréningy a krúžky (napr. Rakúsko a podobne to bolo i v Českej republike, ktorá však plošné testovanie v školách zrušila a následne [k 30.9. 2021 zrušila](#) aj režim OTP pre tréningy a krúžky v nemenných kolektívoch s evidenciou).

Aj na Slovensku sa státisíce detí pravidelne testujú pre školy. Ministerstvo školstva a Úrad verejného zdravotníctva SR však tvrdia, že tento test a čestné prehlásenie rodičov o jeho vykonaní a výsledku nestačí pre účasť na športovom tréningu či krúžku, hoci je na ňom meno dieťaťa. Vyžadujú, aby deti absolvovali ďalší test v odberovom mieste, často rovnaký ako doma. Tým vzniká rodičom ďalšia povinnosť vyžadujúca čas, logistiku a financie a keďže nie všetci ju dokážu zvládnuť, mnoho detí aktivity prerušuje.

Riešením, po ktorom volajú rodičovské, mládežnícke či športové organizácie je zjednotenie podmienok pre školy a organizované športové a rozvojové aktivity pre deti a mládež, uznávanie „školských“ testov či zabezpečenie dostupného testovania pre deti pre účely športových a záujmových aktivít, príp. zrušenie OTP režimu pre tieto aktivity. Vyše 25 organizácii na tento problém upozornili už na začiatku školského roka vo výzve Dajme prednosť školám a aktivitám pre deti a mládež.

Kontakty:

Andrea Hajdúchová, Iniciatíva Dajme deťom hlas, Tel: 0908 700 857, Email: andrea.hajduchova@ddh.sk

Matej Stuska, oz rodičia.sk, Tel: 0949 021 441, email: stuska@ozrodcia.sk

Peter Pašuth, Slovenský olympijský a športový výbor, Tel: 0905 347 907, Email: pasuth@olympic.sk